

Agendapunt 4b vergadering AvA d.d. 1 december 2016  
Kenmerk HOLUIT/160937

## BEGROTING NV ROVA HOLDING 2017:

## GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEBEGROTING + TOELICHTING

## GRONDSLAGEN GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEBEGROTING

### Consolidatie

De geconsolideerde winst- en verliesrekening van ROVA is opgesteld volgens de integrale methode. NV ROVA Holding staat aan het hoofd van de groep en wordt geconsolideerd met de volgende groepsmaatschappijen:

- NV ROVA Gemeenten
- NV ROVA Afvalverwerking
- ROVA Activa Beheer BV
- ROVA Regie BV
- ROVA Duurzaam BV

### Netto omzet publieke taken

De vergoedingen voor de uitvoering van publieke taken worden met een maandelijks voorschot aan gemeenten gefactureerd. De afrekening vindt plaats op basis van het aantal aansluitingen, het aantal containerledigingen en de verwerkte tonnages per afvalsoort, evenals de feitelijke verwerkingstarieven. De afrekening wordt verantwoord in het boekjaar waarop de afrekening betrekking heeft. Op de bruto omzet is de verbrandingsbelasting en de omzetbelasting in mindering gebracht.

### Netto omzet publieke taken BOR

De vergoedingen voor uitvoering van publieke taken BOR worden maandelijks aan gemeenten gefactureerd door middel van een voorschotfactuur. De afrekening vindt plaats op basis van geleverde kwaliteit en mutaties in arealen. Aanvullend worden incidentele opdrachten gefactureerd. De afrekening wordt verantwoord in het boekjaar waarop de afrekening betrekking heeft. Op de bruto omzet is de omzetbelasting in mindering gebracht.

### Netto omzet brenglocaties

De netto omzet betreft de in het boekjaar verrichte prestaties, bestaande uit de totale omzet vermindert met kortingen en omzetbelasting. Op de bruto omzet is de omzetbelasting in mindering gebracht.

### Netto omzet stortplaatsen

De netto omzet is gebaseerd op de geschatte aangevoerde tonnages op de stortplaats Bovenveld tegen de geldende storttarieven. Op de bruto omzet is de afvalstoffenbelasting en de omzetbelasting in mindering gebracht.

### Kosten

De kosten worden verantwoord volgens externe facturen met betrekking tot het boekjaar.

De afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode, voor het eerst in de maand van aanschaf. De maand van aanschaf wordt bepaald door de datum van ingebruikneming van de betreffende investering.

## GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEBEGROTING

(bedragen x € 1.000)

|                                                         | Begroot<br>2017 |               | Begroot<br>2016 |               |
|---------------------------------------------------------|-----------------|---------------|-----------------|---------------|
|                                                         |                 |               |                 |               |
| Uitvoering publieke taken Afval                         | 48.913          |               | 50.775          |               |
| Uitvoering publieke taken BOR                           | 20.233          |               | 20.131          |               |
| Exploitatie brenglocaties                               | 2.721           |               | 2.679           |               |
| Exploitatie stortplaatsen                               | 223             |               | 288             |               |
| Overige bedrijfsopbrengsten                             | 1.574           |               | 1.070           |               |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| <b>Totale bedrijfsopbrengsten</b>                       |                 | <b>73.664</b> |                 | <b>74.943</b> |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| Uitbesteed werk en externe kosten                       | 24.820          |               | 27.382          |               |
| Personeelskosten                                        | 22.730          |               | 22.873          |               |
| Afschrijvingen                                          | 7.011           |               | 6.954           |               |
| Materieel en huisvestingskosten                         | 7.907           |               | 7.025           |               |
| Overige bedrijfskosten                                  | 5.968           |               | 5.784           |               |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| <b>Totale bedrijfslasten</b>                            |                 | <b>68.436</b> |                 | <b>70.018</b> |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| <b>Bruto bedrijfsresultaat</b>                          |                 | <b>5.228</b>  |                 | <b>4.925</b>  |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| Financiële lasten / baten                               | 798             |               | 619             |               |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| <b>Netto bedrijfsresultaat</b>                          |                 | <b>4.430</b>  |                 | <b>4.306</b>  |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| <b>Resultaat Deelnemingen</b>                           |                 | <b>0</b>      |                 | <b>0</b>      |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| Belastingen resultaat uit gewone<br>bedrijfsuitoefening | 300             |               | 200             |               |
|                                                         |                 |               |                 |               |
| <b>Netto resultaat</b>                                  |                 | <b>4.130</b>  |                 | <b>4.106</b>  |
|                                                         |                 |               |                 |               |

In Bijlage 1 hebben we een meerjarenperspectief opgenomen voor de begrotingen 2017-2019.

## TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEBEGROTING

(alle bedragen x € 1.000)

### Uitvoering publieke taken

De uitvoering van publieke taken betreft alle voorkomende taken betreffende de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen en het beheer van de openbare ruimte waaronder groenbeheer en reiniging. De verwijderingstaak betreft de inzameling met behulp van mens en materieel, de overslag en de uiteindelijke verwerking van afval en grondstoffen zoals recycling, verbranding en vergisting. Tevens valt het ter beschikking stellen van inzamelmiddelen onder deze taak. Naast de primaire taken worden overige diensten verleend. Voorbeelden hiervan zijn het beheer en de organisatie van de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, de implementatie en het beheer van Diftar, voorlichting en educatie, beleid en advies, gladheidbestrijding, ontruimingen en ongediertebestrijding. Alle taken zijn vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten en worden uitgevoerd door NV ROVA Gemeenten.

|                                          | Begroot 2017  | Begroot 2016  |
|------------------------------------------|---------------|---------------|
| Verwijdering huishoudelijke afvalstoffen | 44.753        | 45.864        |
| Beheer openbare ruimte                   | 20.233        | 20.131        |
| Overige diensten                         | 4.160         | 4.911         |
| <b>Totale uitvoering publieke taken</b>  | <b>69.146</b> | <b>70.906</b> |

Voor de periode 2017-2019 houden wij rekening met de beperkte toetreding van één of enkele nieuwe gemeenten. In algemene zin worden de effecten van toetreding pas in de begroting verwerkt zodra toetreding een feit is. Per 1 januari 2017 treedt definitief toe de gemeente Woudenberg. Hiermee hebben we in de begroting rekening gehouden.

De post "Verwijdering huishoudelijke afvalstoffen" daalt met € 1,1 mln. ten opzichte van 2016. Op deze post is sprake van de volgende ontwikkelingen:

- Een stijging van € 1 mln. door de toetreding van de gemeente Woudenberg in 2017
- Een stijging van € 1 mln. door een hogere omzet afvalinfrastructuur (ondergrondse systemen als effect van omgekeerd inzamelen)
- Een daling van € 2,2 mln. die veroorzaakt wordt door lagere tarieven voor restafval in de regio IJssel-Vecht
- Een daling van € 0,6 mln. door de effecten van omgekeerd inzamelen bestaande uit:
  - Een lager tonnage restafval van € 0,8 mln.
  - Een hoger tonnage GFT van € 0,2 mln.
- Een daling van € 0,3 mln. als gevolg van doorgevoerde tariefsverlaging met betrekking tot inzamelmiddelen

De opbrengsten voor het uitvoeren van Beheer Openbare Ruimte stijgen per saldo met € 0,1 mln. Dit wordt vooral veroorzaakt door het doorvoeren van indexatie op de tarieven.

De overige diensten betreffen de vergoedingen voor diftar, beheersvergoedingen en overige opbrengsten betreffende publieke taken. De belangrijkste oorzaken voor de daling van € 0,8 mln. is de tariefsverlaging op beheerstaken (€ 0,7 mln.) en een daling van incidentele omzet als gevolg van implementatie werkzaamheden omgekeerd inzamelen.

### Exploitaties brenglocaties

De post “*Exploitatie brenglocaties*” betreft de acceptatie van door inwoners, bedrijven en instellingen gebracht afval op de overslagstations in Amersfoort, Bovenveld, Raalte, Steenwijk en Zwolle. Tevens zijn hierin de overslagactiviteiten ten behoeve van derden opgenomen. Vanaf 1 oktober 2016 zijn de overslagactiviteiten op de locatie Meppel weggevallen. Dit is het gevolg van het beëindigen van de dienstverleningsovereenkomst door de gemeente Meppel. De brenglocatie Meppel is sinds die datum ook gesloten.

De exploitatie van brenglocaties is een activiteit met een laag risicoprofiel die een resultaat- en dekkingsbijdrage levert aan de publieke infrastructuur. Voor wat betreft het (beperkte) aandeel van bedrijven en instellingen zal een vpb-verplichting gaan gelden. Voor het omzetniveau van deze post verwachten wij de komende jaren geen belangrijke veranderingen. Wel zullen de komende jaren op de milieubringstations van ROVA investeringen gedaan worden in het verder scheiden van afvalstoffen en grondstoffen. Het beleid van omgekeerd inzamelen zal daarin ook doorgetrokken worden. Herbruikbare grondstoffen zullen daarbij zoveel mogelijk ‘gratis’ afgeleverd kunnen worden. Uitgangspunt daarin is zoveel mogelijk dat deze veranderingen budgetneutraal doorgevoerd kunnen worden.

Deze wijzigingen en ontwikkelingen in de markt resulteren in een kleine verwachte stijging van de opbrengsten uit exploitatie van brenglocaties.

|                                  | Begroot 2017 | Begroot 2016 |
|----------------------------------|--------------|--------------|
| <b>Exploitatie brenglocaties</b> | <b>2.721</b> | <b>2.679</b> |

### Exploitatie stortplaatsen

Deze post betreft de exploitatie van de stortplaats Bovenveld.

Door voortschrijdende regelgeving met betrekking tot het terugdringen van het storten van afval en door ontwikkelingen op de verbrandingsmarkt (overschot verbrandingscapaciteit) staat de reguliere omzet op de stortplaats onder druk. In de afgelopen jaren hebben we deze situatie voorzien door altijd op het zogenaamde sluimer scenario te begroten. Voor de komende jaren verwachten wij geen uitbreiding van stortactiviteiten, waardoor het sluimerscenario ook de komende begrotingen gehandhaafd wordt. In dit sluimerscenario neutraliseren kosten en opbrengsten elkaar waardoor de bijdrage aan het resultaat ongeveer nihil is.

|                                  | Begroot 2017 | Begroot 2016 |
|----------------------------------|--------------|--------------|
| <b>Exploitatie stortplaatsen</b> | <b>223</b>   | <b>288</b>   |

Als in de toekomst de stortplaats gesloten zou worden gaan er twee grote kostenposten ontstaan namelijk:

1. het afdekken van de stortplaats met grond en folie;
2. het inwerkingtreden van nazorg door de provincie (na het afdekken volgt wettelijk de overdracht aan de provincie voor zogenaamde eeuwigdurende nazorg (onderhoud).

Voor wat betreft de eerste post (het afdekken van de stortplaats) is in de jaarrekening van NV ROVA Holding al een voorziening gevormd voor de geraamde kosten.

Voor wat betreft de nazorg van de stortplaatsen door de provincie dient 5-jarlijks een herziening van de zogenaamde nazorgplannen bij de provincie ingediend te worden. Deze herziening is in 2016 afgerond en leidt niet tot additionele effecten in 2017. Aan de berekening van deze posten kleven inschattingsrisico's. Deze zijn verder toegelicht in de risicoparagraaf.

### Overige bedrijfsopbrengsten

De “Overige bedrijfsopbrengsten” bestaan in hoofdzaak uit overige taken in opdracht van derden. Hierbij is inbegrepen de overige dienstverlening aan Remondis Nederland BV, zoals huur van ROVA-locaties en gebruik van ondergrondse verzamelssystemen die eigendom van ROVA zijn.

|                                    | Begroot 2017 | Begroot 2016 |
|------------------------------------|--------------|--------------|
| <b>Overige bedrijfsopbrengsten</b> | <b>1.574</b> | <b>1.070</b> |

De stijging van de overige opbrengsten met € 0,5 mln. wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de opbrengsten werkplaats ten behoeve van derden en incidentele facturatie als gevolg van implementatie van omgekeerd inzamelen.

### Uitbesteed werk en externe kosten

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

|                                                 | Begroot 2017  | Begroot 2016  |
|-------------------------------------------------|---------------|---------------|
| Verwerking restafval                            | 5.300         | 8.487         |
| Verwerking groente-, fruit- en tuinafval (gft)  | 4.538         | 4.126         |
| Verwerking klein gevaarlijk afval (kga)         | 360           | 470           |
| Verwerking overige afvalstoffen                 | 3.967         | 3.719         |
| Overig uitbesteed werk                          | 10.655        | 10.580        |
| <b>Totale uitbesteed werk en externe kosten</b> | <b>24.820</b> | <b>27.382</b> |

De daling van de post “Verwerking restafval” van € 3,2 mln. wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende ontwikkelingen:

- Een daling van € 2,2 mln. als gevolg van de daling van het tarief voor verwerking van huishoudelijk restafval in de regio IJssel-Vecht
- Een daling van € 1,2 mln. als gevolg van de effecten van omgekeerd inzamelen
- Een toename van € 0,2 mln. door de toetreding van de gemeente Woudenberg

De toename van de kosten “Verwerking groente-, fruit- en tuinafval (gft)” van € 0,4 mln. wordt veroorzaakt door een stijging van tonnages als gevolg van de effecten van omgekeerd inzamelen (€ 0,3 mln.) en de toetreding van de gemeente Woudenberg (€ 0,1 mln.).

De toename van de kosten “Verwerking overige afvalstoffen” van € 0,2 mln. wordt veroorzaakt door hogere kosten voor sorteren, vermarkten en transport van PMD door een toename van het tonnage PMD (plastic, metaal en drankverpakkingen).

De kosten van “Overig uitbesteed werk” bestaan voornamelijk uit de uitbestede inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, kringloopbedrijvigheid, het inschakelen van verenigingen en stichtingen voor de papierinzameling en uitbestede diensten voor BOR-activiteiten. De stijging van € 0,1 mln. is als gevolg van de toetreding van de gemeente Woudenberg.

### Personeelskosten

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

|                                | Begroot 2017  | Begroot 2016  |
|--------------------------------|---------------|---------------|
| Lonen en salarissen            | 14.031        | 13.615        |
| Sociale lasten                 | 3.248         | 3.232         |
| Overige personeelskosten       | 5.451         | 6.026         |
| <b>Totaal personeelskosten</b> | <b>22.730</b> | <b>22.873</b> |

De personeelskosten dalen met € 0,1 mln. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- Een stijging van de lonen en salarissen als gevolg van CAO-verhogingen van € 0,2 mln.
- Een stijging van de lonen en salarissen door de uitvoering van de werkzaamheden in de gemeente Woudenberg van € 0,1 mln.
- Een stijging van de pensioenlasten met € 0,1 mln.
- Een daling van de overige personeelskosten van € 0,6 mln., bestaande uit dalende kosten voor inhuur (efficiency) van € 0,8 mln. en stijgende kosten voor opleidingen van € 0,2 mln.

De stijging van de pensioenlasten wordt veroorzaakt door een stijging van de premiepercentages. Voor komend jaar verwachten wij een premiestijging van 1,3% . Wij houden er rekening mee dat dit een langjarige trend van verhogingen zal worden. Elke procent premiestijging levert voor ROVA een additionele kostenpost op van rond de € 100.000.

### Afschrijvingen

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

|                                                 | Begroot 2017 | Begroot 2016 |
|-------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Tractie                                         | 2.581        | 2.791        |
| Inzamelmiddelen                                 | 3.100        | 2.292        |
| Gebouwen en terreinen, machines en installaties | 597          | 1.051        |
| Overige activa                                  | 733          | 820          |
| <b>Totaal afschrijvingen</b>                    | <b>7.011</b> | <b>6.954</b> |

In de begroting 2017 is rekening gehouden met een totale investeringssom van € 10 mln. Dit betreft vooral de investeringen in infrastructuur voor afvalinzameling (€ 3,5 mln.) en tractie (€ 5,8 mln.). De bijbehorende afschrijvingen zijn in de begroting verwerkt. De investeringen kunnen uit de huidige kasstroom en liquide middelen gefinancierd worden.

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de investeringen in materiële vaste activa per 30 september 2016 en de verwachte investeringen in de rest van 2016 en 2017. De afschrijvingen stijgen in totaal met € 0,1 mln.

Ondanks de forse investeringssom laten de afschrijvingen een geringe stijging zien. Dit wordt veroorzaakt doordat de werkelijke afschrijvingen in 2016 ruim binnen de begroting blijven en het feit dat op de component gebouwen en terreinen steeds meer locaties afgeschreven raken.

### Overige bedrijfskosten

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

|                                      | Begroot 2017  | Begroot 2016  |
|--------------------------------------|---------------|---------------|
| Materieel beheer en huisvesting      | 9.601         | 8.856         |
| Algemeen beheer                      | 4.270         | 3.925         |
| Overige kosten                       | 4             | 28            |
| <b>Totaal overige bedrijfskosten</b> | <b>13.875</b> | <b>12.809</b> |

De post "Materieel beheer en huisvesting" laat een toename zien van € 0,8 mln. Deze stijging wordt voor € 0,6 mln. veroorzaakt door hogere kosten voor onderhoud containers en voertuigen. Bij veel gemeenten is inmiddels gestart met de invoering van omgekeerd inzamelen fase 2 waarbij restafval middels ondergrondse verzamelssystemen aangeboden wordt. Door de stijging van het aantal ondergrondse verzamelssystemen stijgen de hieraan verbonden onderhoudskosten. Verder zien wij een toename van de kosten van onderhoud van de zijlader inzamelvoertuigen. Door een grootschalige invoering van het gebruik van zijladers in het verleden is er nog geen ideaalcomplex ontstaan. Hierdoor zijn de onderhoudskosten aan schommelingen onderhevig. De overige stijging van € 0,2 mln. wordt veroorzaakt door de toetreding van de gemeente Woudenberg.

De kosten van *algemeen beheer* bestaan uit de kosten van automatisering, advies en ontwikkeling, verzekeringen en marketing en PR. Vooral de beoogde uitbreiding van het educatieprogramma en de reservering voor infrastructuur (oplossingen van hoogbouw in het kader van omgekeerd inzamelen) leiden tot een verhoging van de kosten.

### Financiële lasten/baten

De financiële lasten bestaan voornamelijk uit de rentekosten op langlopende geldleningen. De financiële baten bestaan uit rentebaten op tegoeden in rekening courant en ontvangen rente op obligatieleningen. Per saldo zijn de lasten hoger dan de baten.

|                                | Begroot 2017 | Begroot 2016 |
|--------------------------------|--------------|--------------|
| <b>Financiële lasten/baten</b> | <b>-798</b>  | <b>-619</b>  |

Evenals over het lopende jaar 2016 zullen liquide middelen niet langdurig uitgezet worden maar zal gekozen worden voor kortdurende deposito's bij Nederlandse banken. Voor 2017 verwachten wij daarom een consistente lijn in de financiële baten en lasten waarbij de rente opbrengsten op uitstaande gelden minimaal zijn.

### Resultaat Deelnemingen

Het resultaat deelnemingen bestaat uit het resultaat van Natuurgas Overijssel BV (de vergister).

|                               | Begroot 2017 | Begroot 2016 |
|-------------------------------|--------------|--------------|
| <b>Resultaat Deelnemingen</b> | <b>0</b>     | <b>0</b>     |

In de afgelopen jaren is veel tijd en energie gaan zitten in het beheersbaar krijgen van de exploitatie in Natuurgas Overijssel. Na een aantal verlieslatende jaren is sinds 2015 een nihilresultaat bereikt wat ook voor 2016 verwacht wordt.

Voor de meerjarenbegroting 2017-2019 gaan we uit van een neutrale exploitatie, wat wil zeggen dat kosten en opbrengsten van Natuurgas Overijssel elkaar in evenwicht houden.

### Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersonen zoals ROVA in beginsel belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Voorheen waren overheidsbedrijven slechts belastingplichtig in een uitzonderingssituatie. Er gelden vrijstellingen voor overheidstaken en voor samenwerkingsverbanden. Het grootste deel van de activiteiten van ROVA zal binnen de vrijstellingen vallen. Over deze activiteiten is dan geen vennootschapsbelasting verschuldigd. Een klein deel van de omzet (< € 5 mln. ) zal op grond van de huidige informatie niet onder de vrijstellingen vallen. Over het behaalde resultaat op deze activiteiten zal vennootschapsbelasting afgedragen moeten worden. Met de Belastingdienst loopt nu (branchebreed) de discussie over de inhoud van het begrip “belaste” en “niet-belaste”-activiteiten. Wij verwachten op korte termijn geen afronding in deze discussie. Ons standpunt is en blijft dat door ROVA slechts op kleine schaal fiscaal belaste activiteiten uitgevoerd worden. In de begroting 2017 is daarom voorzichtigheidshalve rekening gehouden met een bedrag van € 0,3 mln. aan vennootschapsbelasting.

|                                                             | Begroot 2017 | Begroot 2016 |
|-------------------------------------------------------------|--------------|--------------|
|                                                             |              |              |
| <b>Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening</b> | <b>300</b>   | <b>200</b>   |

## BIJLAGE 1. MEERJARENPROGNOSE 2016-2018

| Meerjarenprognose NV ROVA Holding 2017-2019                     |                 |                 |                 |
|-----------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| (bedragen x €1.000)                                             | Begroot<br>2017 | Begroot<br>2018 | Begroot<br>2019 |
| Uitvoering publieke taken <sup>(1)</sup>                        | 48.913          | 48.984          | 48.973          |
| Uitvoering publieke taken BOR <sup>(2)</sup>                    | 20.233          | 20.587          | 20.947          |
| Exploitatie stortplaatsen                                       | 223             | 222             | 222             |
| Exploitatie brenglocaties                                       | 2.721           | 2.769           | 2.817           |
| Overige bedrijfsopbrengsten                                     | 1.574           | 1.602           | 1.630           |
| <b>Totale bedrijfsopbrengsten</b>                               | <b>73.664</b>   | <b>74.164</b>   | <b>74.589</b>   |
| Uitbesteed werk en externe kosten                               | 24.820          | 25.568          | 25.910          |
| Personeelskosten                                                | 22.730          | 22.958          | 23.187          |
| Afschrijvingen                                                  | 7.011           | 6.661           | 6.311           |
| Materieelkosten                                                 | 7.907           | 8.105           | 8.308           |
| Overige bedrijfskosten                                          | 5.968           | 5.817           | 5.762           |
| <b>Totale bedrijfslasten</b>                                    | <b>68.436</b>   | <b>69.109</b>   | <b>69.478</b>   |
| <b>Bruto bedrijfsresultaat</b>                                  | <b>5.228</b>    | <b>5.055</b>    | <b>5.111</b>    |
| Financiële lasten/baten                                         | 798             | 765             | 765             |
| Buitengewone lasten/baten                                       |                 |                 |                 |
| <b>Netto bedrijfsresultaat</b>                                  | <b>4.430</b>    | <b>4.290</b>    | <b>4.346</b>    |
| Resultaat deelnemingen                                          | 0               | 0               | 0               |
| Belastingen resultaat gewone bedrijfsuitoefening <sup>(3)</sup> | -300            | -300            | -300            |
| <b>Netto resultaat</b>                                          | <b>4.130</b>    | <b>3.990</b>    | <b>4.046</b>    |

### Voetnoten

- (1) Hierin is de tariefsverlaging 2017 al verwerkt; zie hoofdstuk 5
- (2) Bedrag inclusief doorvoering index 2017
- (3) Er bestaan nog veel onzekerheden met betrekking tot de belastingplicht voor de vpb. In de begroting zijn wij uitgegaan van inzichten op basis van de laatste gesprekken met de Belastingdienst. ROVA zal bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 ook zelf een belastingaangifte opstellen.

## BIJLAGE 2. RISICOPARAGRAAF

Om inzicht te geven in de effecten die invloed kunnen hebben op het vermogen en/of resultaat van NV ROVA Holding zijn in deze paragraaf een aantal mogelijke ontwikkelingen en risico's weergegeven. Onder risico's wordt in deze verstaan: alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Wanneer deze definitie wordt gehanteerd kunnen op hoofdlijnen drie soorten risico's onderscheiden worden:

**Financiële risico's:** dit zijn de risico's waarbij sprake is van een overschrijding van een uitgavenbudget of onderschrijding van een inkomstenbudget zonder dat daar dekking tegenover staat. Het risico is gelegen in het feit of men al dan niet in staat is maatregelen te treffen om binnen het budget te blijven.

**Ondernemersrisico's:** dit zijn de risico's die worden gelopen in het economisch verkeer. Denk hierbij aan de logistieke uitvoering, de uitvoering van contracten et cetera.

**Juridische risico's:** Bij de juridische risico's gaat het vooral om geschillen waar financiële claims aan verbonden zijn. Hiertoe worden dus ook gerekend de juridische geschillen waarbij ROVA een financiële claim heeft op een derde.

Hieronder zijn per soort de belangrijkste risico's en de getroffen maatregelen weergegeven:

| Risico                                                                        | Maatregel / opmerking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Financiële risico's</b>                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Onvoorziene afwijkingen in opbrengsten en/of kosten                           | Strakke monitoring van budgetten aan de hand van maandreviews en het treffen van corrigerende maatregelen. Pas in het laatste stadium aanpassen van tarieven.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Overgedragen BOR-activiteiten leveren niet de vooraf berekende besparingen op | Geen stand-alone aanbieding maken maar budget gemeente bij overdracht van taken als uitgangspunt hanteren. Uitvoeren (boeken)-onderzoek en 0-meting onderhoudsstand alvorens tarieven te bepalen. Toetsen aan kengetallen voor budgetten.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Rentedaling liquide middelen                                                  | In overeenstemming met uitgangspunten FIDO hanteren van uitzettingshorizon (kort – middellang – lang).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Afdekken en opleveren stortplaats                                             | Kosten voor afdekken en opleveren worden periodiek technisch onderbouwd en opnieuw gecalculeerd. Op basis van actuele uitgangspunten is de voorziening berekend op € 4,4 mln. met als ingangsdatum 2033. Door ROVA is hiervan al € 3,5 mln afgedragen aan de provincie. Kritische factoren in de periode tot 2033 en daarna zijn de proeven met duurzaam storten (geen bovenafdichting meer aanbrengen), de levensduur van onder- en bovenafdichting en de verwachte rentestanden. Aangezien de voorziening langjarig bepaald dient te worden (2033 en verder) is de voorziening berekend met langjarige parameters, nl 5% rendementsverwachting, 2% inflatie en een 100-jarige levensduur van de afdichting. In hoeverre de recente ontwikkelingen mbt rendement en inflatie en de uiteindelijke levensduur van de afdichting invloed gaan hebben op de parameters in langjarig perspectief is onbekend. Gelet op de bandbreedte bij diverse scenario's is voor deze ontwikkelingen een risicodeel bepaald van € 3 mln. Dit risicodeel is gebaseerd op een scenario met 3,3% rendementsverwachting, 1% inflatie en een 75-jarige levensduur van de afdichting en wordt binnen de voorziening van NV ROVA Holding aangehouden |
| Risico gedeeltelijke aansprakelijkheid                                        | Binnen Natuurgas Overijssel BV (50% ROVA en 50% HVC) wordt gft-afval                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| lening Natuurgas Overijssel BV                                                                                                                                                                                                                                            | verwerkt tot compost en groen gas. Om volledige externe financiering tegen minimale rentekosten mogelijk te maken hebben zowel HVC als ROVA zich ieder voor 50% garant gesteld voor de aan Natuurgas Overijssel BV verstrekte lening (ong. € 5 mln). Voor het ROVA-aandeel hiervan is in de jaarrekening van ROVA al een voorziening gevormd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Ondernemersrisico's</b>                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Personele risico's (arbeidsomstandigheden, aansprakelijkheid)                                                                                                                                                                                                             | Voor arbeidsomstandigheden worden periodieke plannen opgesteld en getoetst. Goed en veilig materieel wordt ter beschikking gesteld. Voor aansprakelijkheid richting derden is een verzekering afgesloten. Voor voorzienbare risico's (doorbetaling bij arbeidsongeschikt, WW enz.) is een voorziening getroffen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Het risico van het ontstaan van een dekkingstekort op de diftartarieven door wijzigingen in afvalbeleid (diftartarieven worden gebaseerd op het gerealiseerde soortelijk gewicht in voorgaande jaren, bij substantiële wijzigingen wordt een nieuwe inschatting gemaakt). | De diftar tarieven voor het volgende jaar worden gecalculeerd aan de hand van het feitelijk gerealiseerde soortelijk gewicht in het voorgaande jaar. Tijdelijke effecten worden verevend. Grote effecten kunnen worden opgevangen door verhoging. Hiermee worden ontwikkelingen gedempt en ontstaan er geen positieve of negatieve resultaten voor ROVA en haar gemeenten.<br>Door de introductie van omgekeerd inzamelen verschuift een deel van de variabele tariefheffing naar de vaste tariefheffing bij gemeenten en neemt het risico op afwijkend soortelijk gewicht af.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Exploitatie stortplaats: het risico van onvoorziene omstandigheden ten aanzien van milieubescherming, bv. onderafdichting.                                                                                                                                                | Continue monitoring van de getroffen maatregelen aan de hand van controles. Onvoorziene omstandigheden van buiten (bv. brand), leidend tot aantasting van milieubeschermende maatregelen zijn verzekerd tot €1 mln.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Implementatie ontwikkelvisie vraagt andere kwaliteiten en competenties van het management                                                                                                                                                                                 | Organisatieontwikkeling middels het project "ROVA 2020". Investeren in kennisontwikkeling en waar nodig in instroom, doorstroom en uitstroom.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Sorteren en vermarkten van kunststof verpakkingen                                                                                                                                                                                                                         | De kosten voor de gescheiden inzameling, sortering en recycling van PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons) worden gedekt uit de vergoedingsbijdragen van Stichting Afvalfonds. Dit is een uitvloeisel van de door VNG gesloten Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022. Hoewel de afspraken daarover tot en met 2022 vastliggen is dit afsprakenstelsel omkleed met de nodige onzekerheden. De onzekerheden betreffen de instabiele marktomstandigheden in de markt voor kunststof recycling, de ondercapaciteit in sorteer- en recyclingvoorzieningen in met name Nederland en Duitsland en de actuele onderhandelingen tussen de partijen in de Raamovereenkomst. Rekening moet worden gehouden met toenemende kosten en dalende vergoedingen die per saldo een negatief effect kunnen hebben op de gemeentelijke afvalbeheerkosten in de komende jaren.<br>Om deze risico's zo goed mogelijk in te dammen en tot een minimaal kostendekkend beheer te komen, hebben we er voor gekozen de werkzaamheden uit te besteden aan een ervaren marktpartij. De voorwaarden die door Nedvang en Stichting Afvalfonds aan gemeenten worden gesteld zijn daarbij een-op-een doorvertaald naar het contract met de sorteerder. Overige beheersmaatregelen zijn vooral gelegen in het behoudend begroten van opbrengsten en het actief participeren in externe netwerken om zo snel mogelijk te kunnen anticiperen op veranderingen. |
| <b>Juridische risico's</b>                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Risico van aansprakelijkheid door derden/burgers, ook bij de uitvoering van nieuwe activiteiten                                                                                                                                                                           | -Het plaatsen van moderne en veilige afvalsystemen in de openbare ruimte.<br>-Veel aandacht voor onderhoud en werking van veiligheidssystemen, bv. bij ondergrondse systemen.<br>-Het in stand houden van het huidige VCA**-certificaat.<br>-M.b.t. externe aansprakelijkheid is onderzocht of afgesloten                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | verzekeringen toereikend zijn en zijn waar nodig aanvullende polissen afgesloten c.q. heeft uitbreiding van risicodekking plaatsgevonden.<br>- Het opstellen van privacy verklaringen en bewerkersovereenkomsten met gemeenten inzake de wet bescherming persoonsgegevens. |
| Juridische procedures | - Er zijn op dit moment geen (dreigende) juridische procedures bekend.                                                                                                                                                                                                     |